

Memo

Van: college Leusden
Aan: de raad Leusden
Betreft: experimenten jeugdzorg regio Eemland
Datum: 25 maart 2014

Inleiding

Met deze memo willen wij u laten kennismaken van de eerste opbrengsten van de in de regio Eemland lopende experimenten. Het gaat hierbij om experimenten in het kader van de voorbereiding op de transitie van de zorg voor de jeugd per 1 januari 2015.

De regionaal vastgestelde visie "Vertrekpunt en leidende principes" vormt het kader voor ieder experiment. We hebben afgesproken de opbrengsten van alle experimenten ongeacht het startmoment begin 2014 in beeld te brengen. Deze opbrengsten vormen een basis voor de in te richten infrastructuur zoals bijvoorbeeld de verder of nog te ontwikkelen generalistische teams en de aansluiting met het Passend Onderwijs.

Deze informatie is ook van belang voor de verantwoording van de experimenten die vallen onder de experimenteerregeling van de provincie. Op 26 februari j.l. zijn de rapportages besproken in het wethoudersoverleg regio Eemland. Op 28 februari hebben wij deze informatie aangeleverd bij de provincie.

De experimenten

In het kader van de voorbereidingen op de jeugdzorg zijn er 10 experimenten gestart in de regio Eemland. Een vijftal van deze experimenten worden in het kader van de provinciale experimenteerregeling 2013-2014 uitgevoerd. De andere 5 worden door de samenwerkingsverbanden in het onderwijs gefinancierd in het kader van Passend Onderwijs.

Met de experimenten doen wij ervaring op om de gewenste beweging te maken :

- van aanbod- en systeemgericht naar vraag- en mensgericht werken;
- van zware zorg naar lichte ondersteuning, waarbij een verschuiving van gespecialiseerd naar generalistische zorg en ondersteuning moet leiden tot minder instroom in de gespecialiseerde zorg;
- door de vrij toegankelijke ondersteuning en zorg te verstevigen.

Het experiment Jeugd en Gezinsteam Soesterkwartier (JGST) is als eerste gestart in januari 2013 en heeft daardoor een jaar kunnen experimenteren. Dit betekent dat de opbrengst van dit experiment groter is dan van de andere experimenten op dit moment. De andere experimenten zijn veelal eind 2013 gestart en hier zijn we nog volop aan het ontwikkelen en leren.

De opbrengsten geven soms al een duidelijkere richting aan, zoals de wijze waarop het borgen van de veiligheid door het werken met SAVE – teams kan worden gerealiseerd. Andere opbrengsten vragen om een verdere verdieping om tot beantwoording van ontwikkelvragen te kunnen komen: bijvoorbeeld welke randvoorwaarden zijn er nodig voor het snel, dichtbij etc. kunnen functioneren van de generalistische teams en wat is er nodig voor nieuw te vormen generalistische teams. Bij de ontwikkelwerkplaatsen (Passend Onderwijs) blijkt dat vroegtijdig overleg met de voorschool en de ouders en bespreking in een ondersteuningsteam¹ van belang zijn voor het bepalen van de juiste onderwijsbehoeften. De volledige rapportage vindt u in de bijlage.

Daarnaast vindt u de conclusies en aanbevelingen van de opdracht van gemeente Amersfoort om de effectiviteit en de efficiëntie (in financiële zin) van de proeftuin

---

¹ Team waarin zowel een gezinsspecialist als een onderwijsspecialist deelnemen. Samen komen zij tot een plan of zoals het in het onderwijs wordt genoemd: een arrangement.

Soesterkwartier in beeld te brengen. Ecorys heeft daartoe 8 concrete cases uit het experiment in het Soesterkwartier nader onderzocht.

De opbrengsten

De opbrengsten vanuit de proeftuinen, met in het bijzonder de proeftuin Soesterkwartier, worden hieronder beknopt weergegeven.

- *Tevredenheid cliënten*

Cliënten zijn tevreden (gemiddelde cijfer 7,7), over de werkwijze in het generalistische team, met name over de flexibiliteit en de vraaggerichtheid ervan.

- *Samenstelling en grootte generalistische teams*

De ervaringen in het Soesterkwartier en de uitkomsten van de effectmeting door Ecorys leren ons dat een team op basis van de populatie en zorgvraag per wijk of gebied samengesteld moet worden. Hier moeten wij ons in Leusden, waar we met één team voor de gehele gemeente gaan werken, goed rekenschap van geven.

- *Doorstroom naar dure zorg verminderen in relatie tot samenstelling team*

Om doorstroom naar dure (gespecialiseerde) zorg te verminderen is het aan te bevelen om continu aandacht te hebben voor het ontwikkelen van de juiste vaardigheden bij de professionals in het generalistische team: brede focus op alle leefgebieden, beroep op de eigen kracht van de cliënt en het netwerk, goed gebruik maken van de sociale kaart van de basisinfrastructuur, op tijd consulteren van specialisten e.d.

- *Randvoorwaarden*

Het operationaliseren van de leidende principes uit de visie vraagt meer dan alleen het inrichten van een nieuwe structuur. In het denken en doen moeten generalistische teams tijd en aandacht hebben voor de randvoorwaarden om het generalistisch werken goed toe te kunnen passen. Verschillende aandachtspunten zijn hierbij van toepassing:

- Schep de juiste randvoorwaarden met betrekking tot het toepassen van vraaggericht werken (snelheid, beschikbare tijd, dichtbij/vertrouwen, één huishouden - één plan, generalistische scope)
- Organiseer blijvende scholing/intervisie/coaching om professionals te helpen de nieuwe manier van werken te internaliseren (losweken van oude patronen)
- Blijf investeren in de relatie met andere professionals (onderwijs/ huisartsen etc)..

- *Inbouwen van tijd en ruimte bij nieuw te vormen generalistische teams*

Het experiment Soesterkwartier leert ons dat bij de nieuw te vormen generalistische teams tijd en ruimte moet worden ingebouwd om te wennen aan en te leren van de nieuwe manier van werken.

- *Veiligheid borgen door instellen van een Save teams in de regio*

Zodra het generalistisch team vragen of zorgen heeft over de veiligheid van een kind, wordt afgestemd met het SAVE-team. Dit werkt goed en vraagt om een structurele voortzetting. Op dit moment is nog onvoldoende zicht op het maximale voedingsgebied /de benodigde capaciteit SAVE-teammedewerkers in relatie tot de generalistische teams. In overleg met Bureau Jeugdzorg Utrecht wordt een planning gemaakt voor het implementeren van deze teams in 2014.

- *Multiprobleemgezinnen*

Het generalistisch team in het Soesterkwartier blijkt in staat te zijn ook de multiprobleemgezinnen succesvol te begeleiden. Door dit bij het generalistisch team te beleggen is geen apart team voor de multiprobleemgezinnen nodig en kan verwijzing naar veel verschillende hulporganisaties worden voorkomen. Regievoering is dan eenvoudiger.

- *Relatie met huisartsen*

Investeren in een goede relatie met de huisartsen is in de proeftuinen Soesterkwartier en Leusden/ Woudenberg erg nuttig en belangrijk gebleken. Ook al heeft het generalistisch team de regie zodra de cliënt onder haar hoede valt, de huisarts blijft zich eindverantwoordelijk voelen voor wat er gebeurt rond zijn of haar patiënt(en).

- *Ontwikkelwerkplaatsen: Soest, Baarn, Leusden en Soesterkwartier (Passend Onderwijs)*

De ontwikkelwerkplaatsen zijn succesvol: vroegtijdig overleg met de voorschool en de ouders en bespreking in een ondersteuningsteam zijn van belang voor het bepalen van de juiste onderwijsbehoeften. Continuering is gewenst en aansluiting op de te vormen of aanwezige generalistische teams.

Belangrijkste bevindingen van Ecorys:

- Op basis van 8 geanalyseerde cases blijkt de aanpak met wijkteams² efficiënter en effectiever;
- Analyse van 8 cases laat 16 procent maatschappelijk rendement zien;
- Aan de hand van dezelfde onderzoeksopzet zijn in gemeenten Utrecht, Maassluis en Peel en Maas soortgelijke resultaten gevonden;
- Aanpak met wijkteams is integraal, sneller en naar verwachting duurzamer effectief dan de klassieke werkwijze;
- Eigen kracht en basisinfrastructuur blijken lastig te mobiliseren.

Ontwikkelingen Leusden

Mede op basis van deze rapportages wordt momenteel een ontwerp gemaakt voor het generalistische team (sociaal team) in Leusden.

De planning is dat er in juni 2014 een team is samengesteld voor het brede sociale domein.

---

² De namen wijkteam, sociaal team, generalistisch team zijn inwisselbaar. In Amersfoort spreekt men van een wijkteam, in de regio wordt het generalistisch team genoemd en in Leusden spreken we van een sociaal team.